

STAVOVI GRAĐANA

O POLOŽAJU MLADIH I STANJU CIVILNOG SEKTORA

(ANKETA)

U NOVOM PAZARU

2024.

STAVOVI GRAĐANA O POLOŽAJU MLADIH I RAZVOJU CIVILNOG SEKTORA U NOVOM PAZARU

REZULTATI ANKETE

Autor i izdavač:

Udruženje Svetionik

Novi Pazar

2024

Izrada ovog istraživanja omogućena je uz finansijsku pomoć Evropske unije. Za njegovu sadržinu odgovorni su isključivo izdavači i ona nipošto ne odražava stavove Evropske unije.

Analiza nalaza istraživanja o položaju mladih i razvoju civilnog sektora osvetljava ključne aspekte koji se odnose na položaj mladih i rad organizacija civilnog društva (OCD) u Novom Pazaru. U istraživanju je učestvovalo preko 610 osoba, pri čemu je polovina učesnika svoje stavove i iskustva podelila putem online anketa, dok su ostali podaci prikupljeni kroz intervju, sastanke, dijaloge i radionice sa donosiocima odluka, predstavnicima institucija, predstavnicima OCD-a, medija, mladima, aktivistima i građanima. Među institucijama koje su učestvovala u istraživanju nalaze se gradska uprava, Kancelarija za saradnju sa civilnim sektorom, Kancelarija za mlade, lokalni mediji, kao i predstavnici OCD-a i mladih aktivista.

Nalazi ovog istraživanja pružaju čvrstu osnovu za formulaciju preporuka koje ciljaju na unapređenje pristupa kvalitetnom obrazovanju, profesionalnim prilikama i podršci mladima, ukazuju na potrebu za podizanjem nivoa građanske uključenosti i socijalne kohezije kroz jačanje uloge OCD-a i stvaranje inkluzivnijeg lokalnog okruženja.

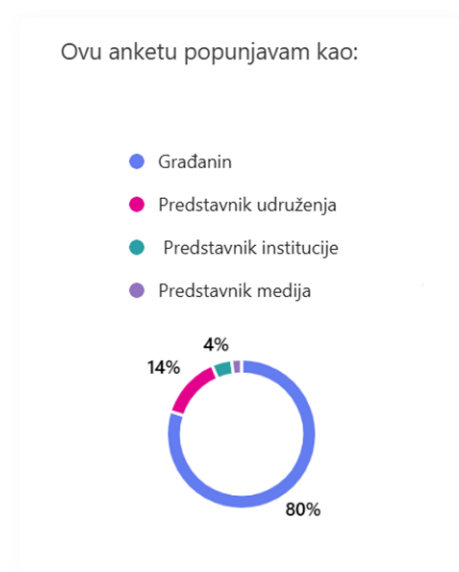
Građanska participacija mladih takođe je na niskom nivou. Istraživanje ukazuje na to da se mnogi mladi osećaju isključenima iz procesa donošenja odluka na lokalnom nivou, što dodatno umanjuje njihovu motivaciju za društveni angažman i participaciju u zajednici. Organizacije civilnog društva suočene su sa ozbiljnim finansijskim ograničenjima i nedovoljnom institucionalnom podrškom, što značajno ograničava obim i održivost njihovih programa. Ova analiza jasno pokazuje da je potrebno hitno delovati kako bi se unapredila opšta dobrobit mladih i doprinelo razvoju civilnog sektora u Novom Pazaru.

ANALIZA I ISPITIVANJE STAVOVA GRAĐANA

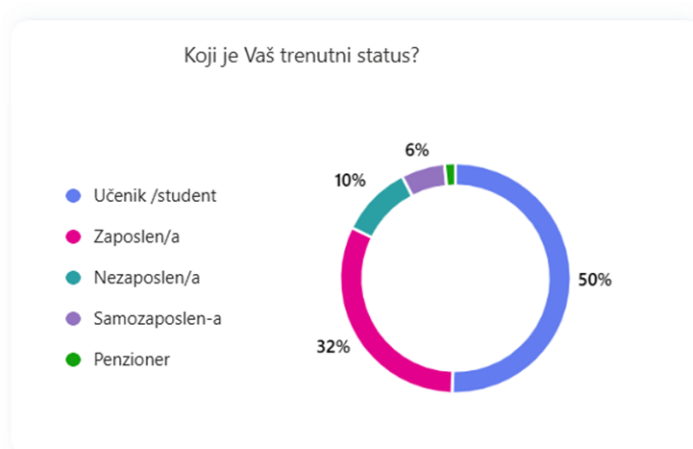
Analiza ankete pod nazivom "Istraživanje o položaju mladih i razvoju civilnog sektora u Novom Pazaru" pruža detaljan pregled percepcija, izazova i potreba mladih i organizacija civilnog društva (OCD) u ovoj zajednici. Fokus istraživanja bio je na identifikaciji glavnih trendova i obrazaca koji osvetljavaju podršku mladima i OCD-u, kao i na izazovima i preprekama sa kojima se suočavaju. Prikupljeni podaci omogućavaju dublje razumevanje stanja na terenu, osvetljavajući ključne aspekte saradnje OCD-a sa lokalnim vlastima, nivo podrške mladima od strane različitih aktera, kao i percepcije građana i donosioca odluka o ovim pitanjima.

U istraživanju je učestvovalo ukupno 327 ispitanika, među kojima su građani, mladi, predstavnici OCD-a, aktivisti i predstavnici medija (Grafikon br. 1). Podaci su prikupljeni putem onlajn upitnika, koji je sadržao 22 pitanja usmerena na različite aspekte položaja mladih i OCD-a. Pitanja su obuhvatila teme kao što su nivo podrške mladima, izazovi u ostvarivanju njihovih prava, rad OCD-a i njihova saradnja sa lokalnim vlastima, kao i ključni faktori koji utiču na efikasnost i održivost civilnog sektora. Struktura uzorka obezbedila je raznovrsne uvide iz perspektive različitih društvenih i profesionalnih grupa, omogućavajući sveobuhvatnu analizu.

Mlada populacija je najviše zastupljena u anketi, što ukazuje na interesovanje mladih za rad OCD-a. Mladi često imaju jasne stavove o društvenim promenama, a njihove potrebe i očekivanja mogu značajno uticati na pravac rada OCD-a. Učesnici su podjednako podeljeni po polu, što nam omogućava uravnotežen uvid u rodne stavove i potrebe povezane sa angažovanjem u civilnom sektoru.

Grafikon br.1

Grafikon br.2

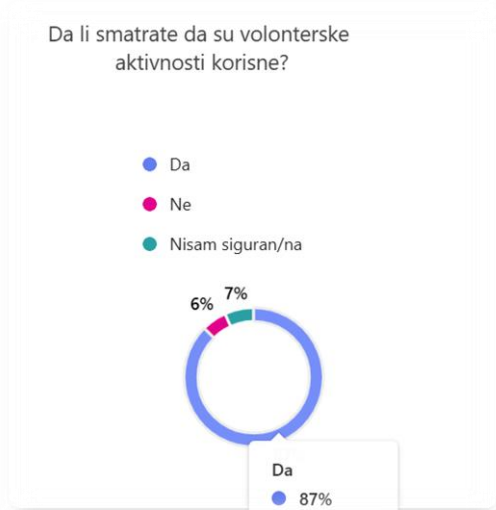
U nastavku su prikazani ključni odgovori i stavovi ispitanika izneseni tokom ankete sprovedene u okviru ovog istraživanja.

U prvom delu ankete fokus je bio ispitati stav ispitanika koji su popunjavali anketu o njihovom stavu prema volontiranju, o tome da li je volontiranje korisno, koji su najveći izazovi za građane Novog Pazara, koliko su građani aktivni u svojoj lokalnoj zajednici, šta je to najkorisnije za mlade. U drugom delu ankete je ispitivan njihov stav o organizacijama civilnog društva, njihovoj transparentnosti i radu u zajednici, kao i kolika je podrška lokalne samouprave OCD-u i građanima, postoje li saradnja i transparentnost.

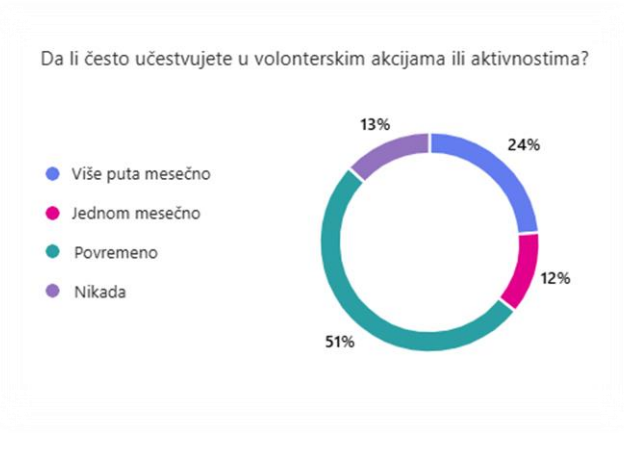

Grafikon br.3

Trećina učesnika navodi mentalno zdravlje kao najvažniji izazov, dok je nezaposlenost glavni problem za više od 30% ispitanika (grafikon br. 3). Ograničene mogućnosti za razvoj i rad prepoznate su kao dodatne barijere koje utiču na kvalitet života u Novom Pazaru. Svaki peti građanin ističe da nizak nivo učešća u donošenju odluka predstavlja najveći izazov za građane Novog Pazara, dok 14% kao problem vidi nedostatak prostora za aktivnosti. Ovi nalazi ukazuju na ozbiljne prepreke koje udruženja građana i lokalne vlasti treba da adresiraju kroz programe podrške. Jasno je da mentalno zdravlje i ekonomski problemi direktno utiču na društveni angažman građana, ograničavajući njihov potencijal za aktivno učestvovanje u zajednici.

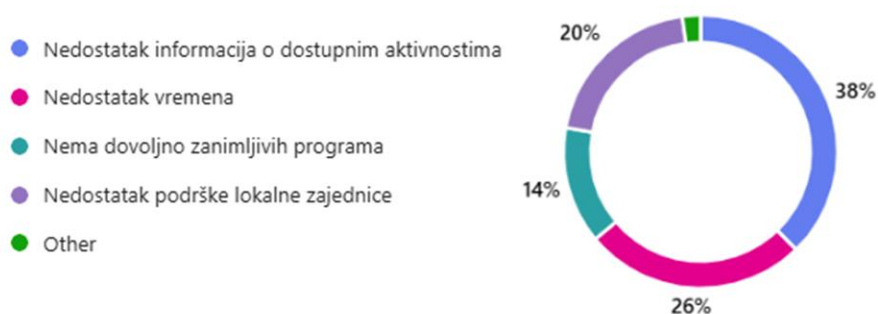
Grafikon br.4

Grafikon br.5

Većina ispitanika u anketi (87%) smatra da su volonterske aktivnosti korisne (grafikon br. 4), što pokazuje visok nivo svesti o pozitivnom uticaju volontiranja na zajednicu. Ovaj rezultat sugerise da građani vide volontiranje kao važan način za unapređenje društvenih uslova. Praktično svi ispitanici koji su odgovorili imaju pozitivan stav prema volontiranju, što može biti korisno za Organizacije civilnog društva (OCD) u privlačenju novih volontera. Prema rezultatima ankete (grafikon br. 5), čak 87% ispitanika izjavljuje da na neki način volontira, bilo redovno ili povremeno. Samo 13% ispitanika je navelo da nikada ne učestvuje u volonterskim aktivnostima, što ukazuje na visok stepen angažmana u zajednici i otvorenost građana prema volontiranju.

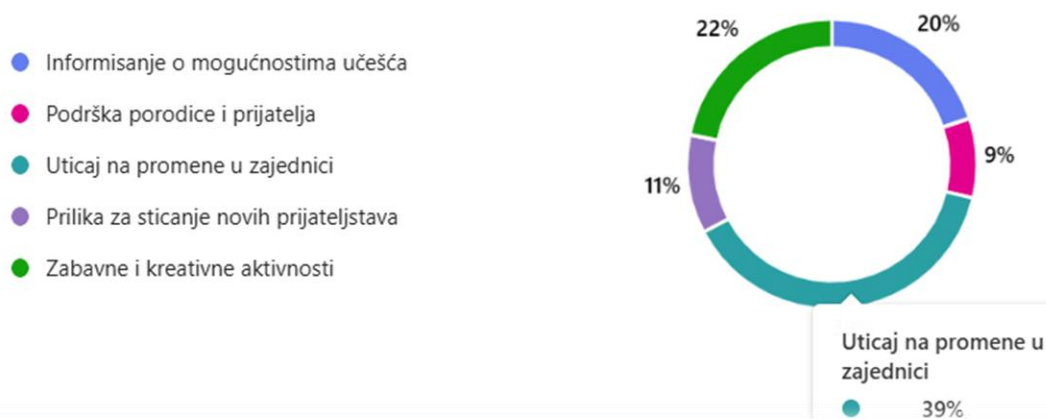
Koji su, po Vašem mišljenju, glavni razlozi zbog kojih građani ne učestvuju aktivno u lokalnoj zajednici?

Grafikon br.6

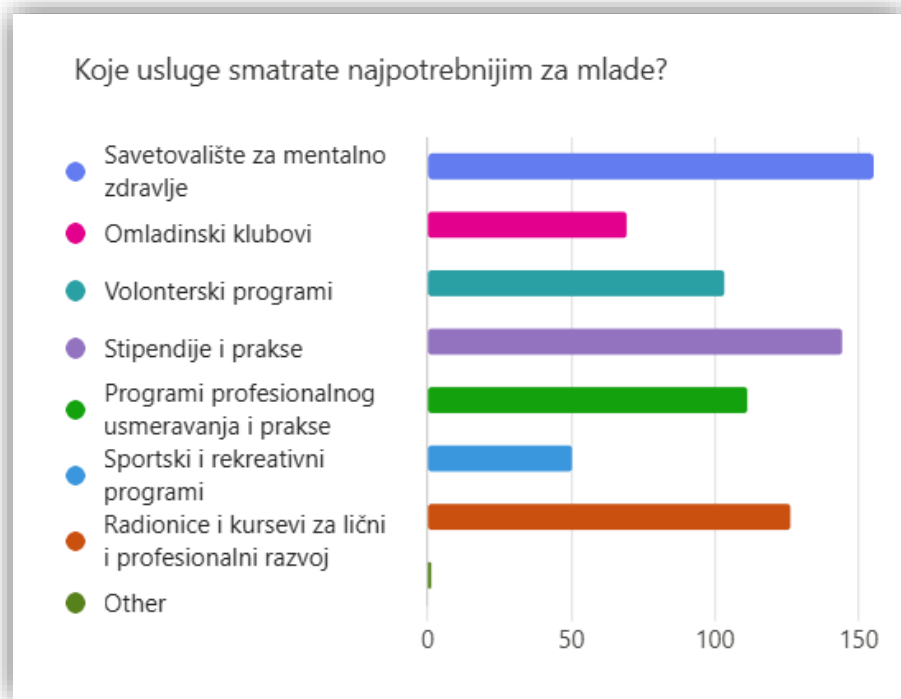
Prema rezultatima istraživanja, 38% ispitanika navodi nedostatak informacija o dostupnim aktivnostima kao ključni razlog za neangažovanost, dok svaki četvrti smatra da je uzrok nedostatak vremena (grafikon br. 6). Dvadeset procenata građana ističe nedostatak podrške lokalne zajednice kao bitan razlog za nisku participaciju u društvenim aktivnostima, dok 14% smatra da je razlog nedostatak dovoljno zanimljivih programa.

Šta bi Vas motivisalo da se više uključite u društvene aktivnosti?

Grafikon br.7

Trideset devet procenata učesnika izjavljuje da ih motiviše angažovanje kada postoji mogućnost uticaja na promene u zajednici, dok četvrtina navodi zabavne i kreativne aktivnosti kao važan podsticajni faktor. Pristup informacijama o mogućnostima učešća u društvenim aktivnostima smatra kao dobru praksu i motivaciju 20% ispitanika, dok ostale motiviše prilika za sticanje novih prijatelja i podrška porodice i prijatelja. Ova raznolikost u motivima ukazuje na potrebu za volonterskim programima koji nude mogućnost uticaja na promene, ali i lične koristi, poput profesionalnog napredovanja i umrežavanja (grafikon br. 7).

Grafikon br.8

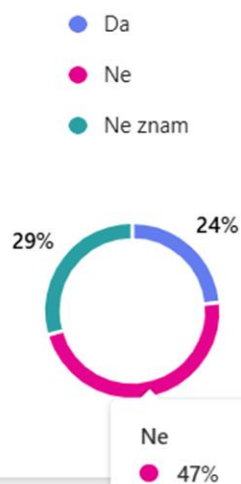
Većina ispitanika smatra da je savetovalište za mentalno zdravlje najpotrebnije mladima, pri čemu je gotovo 20% ispitanika ovo istaklo kao prioritet, dok sličan broj podržava važnost postojanja podrške u vidu stipendija (grafikon br. 8). Petina učesnika ukazuje na potrebu za programima i radionicama koje podstiču lični i profesionalni razvoj. Oko 15% ispitanika navelo je programe profesionalnog usmeravanja i prakse kao značajne, a isto toliko ispitanika ističe važnost volonterskih mogućnosti. Ostatak učesnika smatra da su mladima potrebni dodatni omladinski klubovi (9%) kao i sportski i rekreativni programi (7%).

Grafikon br.9

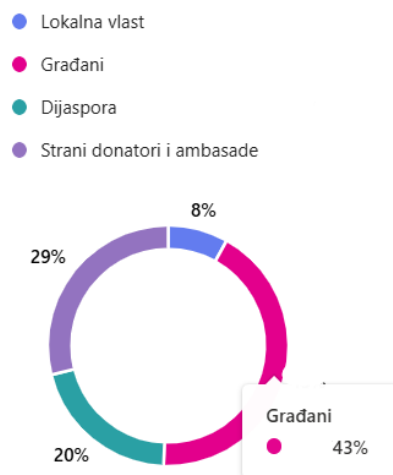
Na osnovu prosečne ocene od 2,69 može se zaključiti da građani uglavnom smatraju da podrška lokalnih vlasti nije na zadovoljavajućem nivou. S obzirom na to da je skala bila od 1 do 5, gde 5 predstavlja najvišu ocenu, rezultat koji se nalazi tek na sredini ukazuje na značajan prostor za poboljšanje (grafikon br. 9). Ova ocena odražava percepciju građana da njihove potrebe i problemi nisu adekvatno adresirani od strane lokalnih institucija.

Da li smatrate da udruženja i organizacije imaju dovoljno podrške za svoj rad i svoje aktivnosti?

Grafikon br. 10

Ko mislite da najviše podržava rad Udruženja

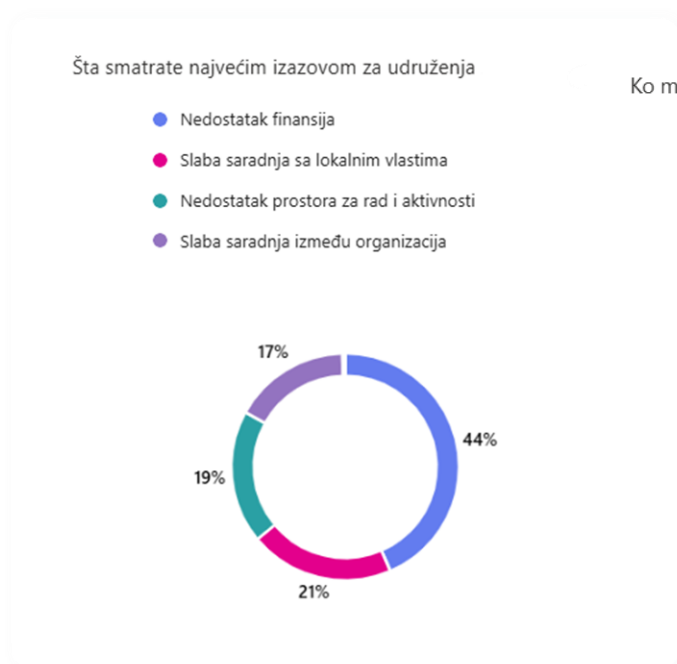

Grafikon br. 11

Prema prikazanom grafikonu 10, gotovo polovina ispitanika (47%) smatra da udruženja i organizacije nemaju dovoljno podrške za svoj rad i aktivnosti. Ovaj podatak ukazuje na dominantan osećaj među građanima da organizacije civilnog društva (OCD) nisu adekvatno podržane. Prema anketi, 29% ispitanika nije sigurno da li podrška postoji, što može značiti da su rad organizacija i dostupna podrška nedovoljno vidljivi u javnosti. S druge strane, 24% smatra da organizacije imaju dovoljnu podršku, što je relativno nizak procenat i nagoveštava da postoji prostor za unapređenje u vidu podrške koju OCD dobijaju.

Većina građana, njih 43%, smatra da su sami građani glavni podržavaoci rada udruženja (grafikon br. 11), što pokazuje da zajednica igra ključnu ulogu u podršci ovom sektoru. Na drugom mestu nalazi se dijaspora, sa 20% glasova, što naglašava značaj podrške koju pružaju članovi zajednice koji žive u inostranstvu. Strane donatorske organizacije i ambasade prepoznate su kao podržavaoci od strane 29% ispitanika, što nagoveštava značajan, ali ograničen doprinos međunarodnih institucija. Nasuprot tome, samo 8% ispitanika veruje da lokalna vlast najviše podržava rad udruženja, što sugeriše da građani percipiraju institucionalnu podršku na lokalnom nivou kao prilično slabu.

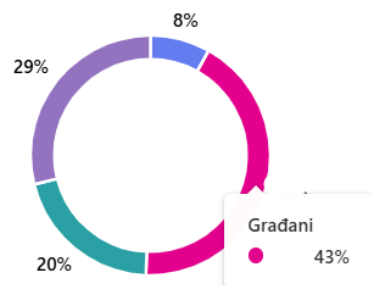

Grafikon br. 12

Ko mislite da najviše podržava rad Udruženja

- Lokalna vlast
- Građani
- Dijaspora
- Strani donatori i ambasade

Grafikon br. 13

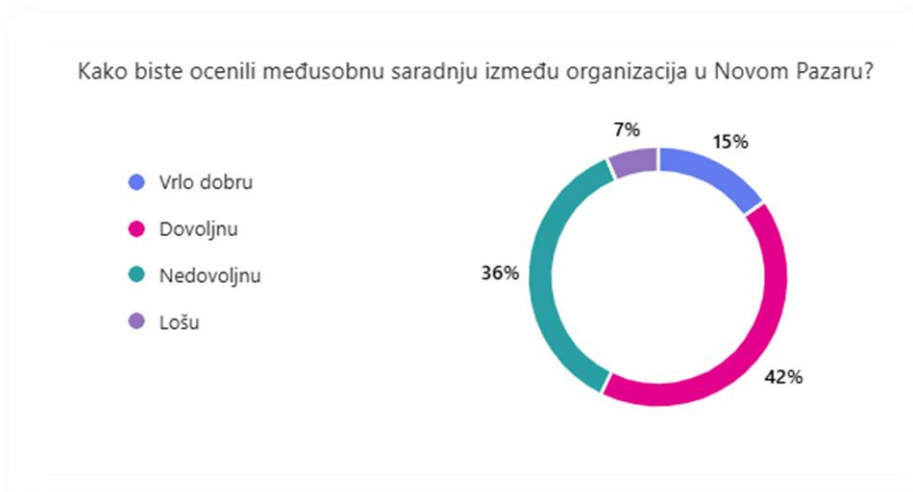
Prema rezultatima istraživanja, najveći izazov za udruženja u zajednici, prema mišljenju 44% ispitanika, predstavlja nedostatak finansija. Ovaj podatak jasno ukazuje da je finansijska podrška ključna prepreka za uspešan rad organizacija civilnog društva (OCD). Slaba saradnja sa lokalnim vlastima takođe se ističe kao izazov, što smatra 21% ispitanika, čime se ukazuje na potrebu za većom interakcijom i podrškom od strane lokalnih institucija. Oko 19% ispitanika vidi nedostatak prostora za rad i aktivnosti kao važan problem, dok 17% smatra da slaba saradnja među organizacijama predstavlja dodatnu prepreku (grafikon br. 12).

Kada je reč o transparentnosti i odgovornosti organizacija, oko 41% ispitanika (grafikon br. 13) ocenjuje ih kao „zadovoljavajuće“, što čini najveći udeo. Ova ocena ukazuje na neutralan stav većine građana prema transparentnosti organizacija, ali istovremeno postoji prostor za unapređenje. Visokom transparentnošću je zadovoljno 28% ispitanika, dok je 14% dalo ocenu „veoma visoka“, što pokazuje da trećina građana smatra organizacije odgovornim i transparentnim. Nasuprot tome, oko 17% ispitanika ocenjuje transparentnost kao nisku ili veoma nisku, što može ukazivati na zabrinutost zbog nedostatka odgovornosti kod određenih organizacija. Ovi rezultati pokazuju da većina građana ima umeren ili pozitivan stav, ali da postoje pojedinci koji vide potrebu za većom transparentnošću i odgovornošću u radu OCD.

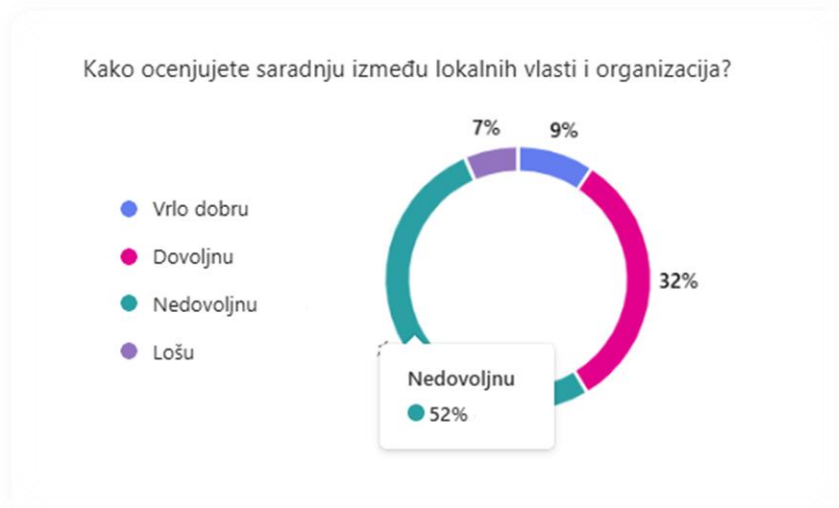
Grafikon br.14

Prema rezultatima istraživanja prikazanim na grafikonu br. 14, 79% ispitanika ocenjuje doprinos organizacija i njihov rad u lokalnoj zajednici kao pozitivan. Njih 39% smatra da je njihov doprinos "vrlo veliki," dok dodatnih 40% doprinos ocenjuje kao „dovoljan“. Ovaj visok procenat pokazuje da većina građana prepoznaje značajan uticaj koji organizacije civilnog društva imaju na unapređenje zajednice. Sa druge strane, 18% ispitanika ocenjuje doprinos organizacija kao „nedovoljan“, dok samo mali deo (3%) njihov rad vidi kao „loš“. Ovi podaci ukazuju na visok nivo poverenja građana u rad organizacija, uz prostor za dodatna poboljšanja kako bi se dostigla još veća efikasnost i podrška zajednice.

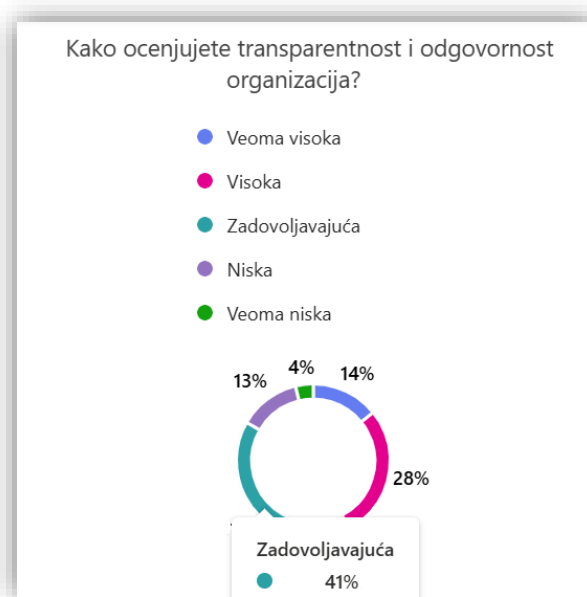
Grafikon br.15

Svaki drugi građanin, odnosno gotovo polovina ispitanika (43%), smatra da je međusobna saradnja između organizacija u Novom Pazaru nedovoljna, što predstavlja značajan problem za efikasnost njihovog rada. Ova percepcija ukazuje na potrebu za unapređenjem komunikacije i koordinacije među organizacijama kako bi se postigli bolji rezultati u zajednici. S druge strane, 42% ispitanika ocenjuje saradnju kao „dovoljnu“, što znači da postoji određeni nivo kooperacije, ali očigledno nedovoljan da zadovolji sve potrebe. Samo 15% građana smatra saradnju „vrlo dobrom“, dok 7% ocenjuje saradnju kao „lošu“. Ovi rezultati jasno pokazuju da je unapređenje međusobne saradnje među organizacijama ključno za veći doprinos na lokalnom nivou (grafikon br. 15).

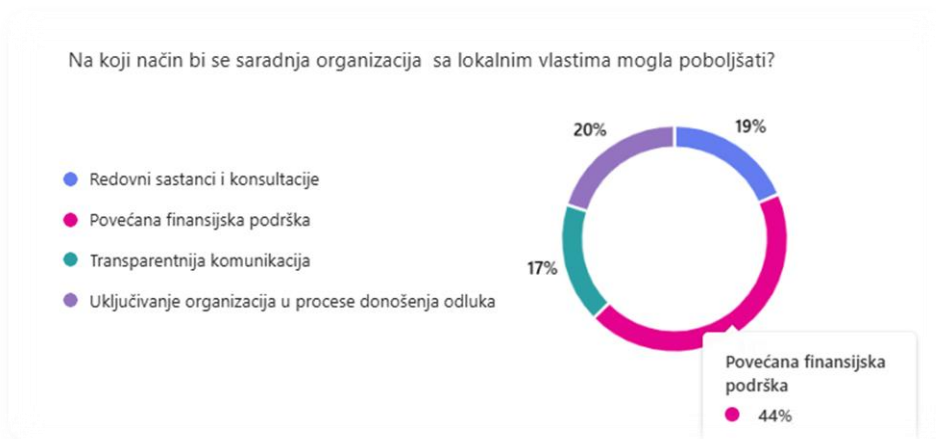
Grafikon br.16

Većina ispitanika (52%) ocenjuje saradnju između lokalnih vlasti i organizacija kao nedovoljnu, što ukazuje na izraženu potrebu za poboljšanjem u ovoj oblasti. Otprilike trećina ispitanika (32%) ocenjuje saradnju kao „dovoljnu“, dok samo 9% daje ocenu „vrlo dobru“. Oko 7% ispitanika vidi saradnju kao „lošu“, što dodatno osvetljava nezadovoljstvo komunikacijom i podrškom lokalnih vlasti prema organizacijama. Ovi podaci jasno ukazuju na potrebu za jačanjem komunikacije i saradnje, kako bi lokalne vlasti pružile efikasniju podršku organizacijama civilnog društva (grafikon br. 16).

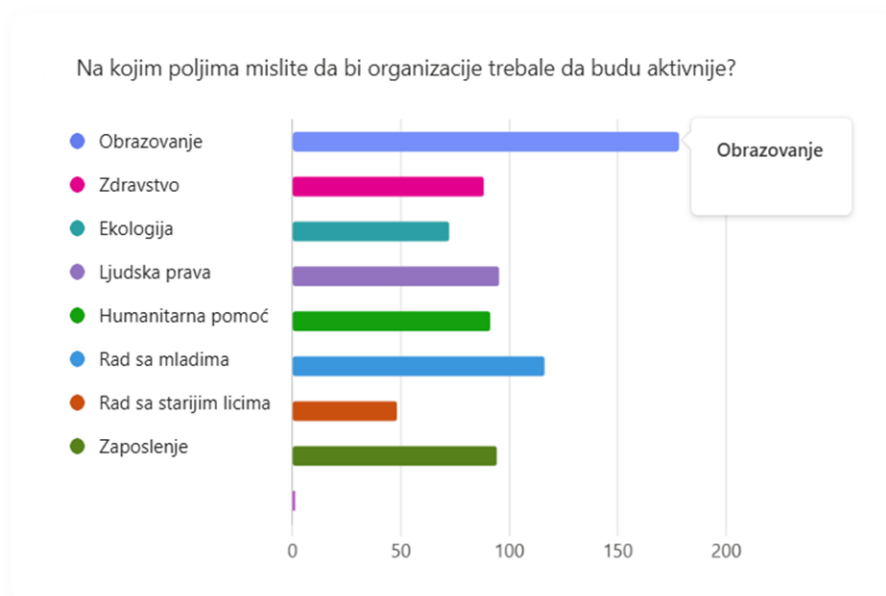
Grafikon br.17

Najveći deo ispitanika (41%) ocenjuje transparentnost i odgovornost organizacija kao „zadovoljavajuću“, što sugeriše da građani generalno imaju neutralan stav prema ovom aspektu (grafikon br. 17). Oko 28% ispitanika ocenjuje transparentnost kao „visoku“, dok 14% smatra da je „veoma visoka“, što znači da skoro polovina građana vidi organizacije kao odgovorne i transparentne. S druge strane, 13% ispitanika ocenjuje transparentnost kao „nisku“, a 4% kao „veoma nisku“, što ukazuje na mali deo građana koji smatra da organizacijama nedostaje odgovornost i transparentnost.

Grafikon br.18

Skoro svaki drugi građanin (44%) smatra da je povećanje finansijske podrške ključno za poboljšanje saradnje između organizacija i lokalnih vlasti (grafikon br. 18). Ovaj podatak pokazuje da mnogi građani veruju kako dodatna sredstva mogu omogućiti stabilnije i uspešnije projekte. Pored toga, 20% ispitanika naglašava važnost uključivanja organizacija u procese donošenja odluka, čime se ukazuje na potrebu za participativnijim pristupom vlasti. Prema mišljenju 19% građana, redovni sastanci i konsultacije dodatno bi ojačali međusobno poverenje i komunikaciju. Transparentnija komunikacija prepoznata je kao prioritet od strane 17% ispitanika, čime se naglašava važnost otvorenog dijaloga i deljenja informacija za uspešnu saradnju.

Grafikon br.19

Obrazovanje (23%) se izdvojilo kao apsolutna prioritarna oblast u kojoj bi OCD trebalo da budu aktivnije, s najvećim brojem glasova, čime ispitanici jasno izražavaju želju za poboljšanjem obrazovnih prilika u zajednici. Pored toga, rad sa mladima (15%) i zapošljavanje (12%) prepoznati su kao oblasti koje zahtevaju dodatne inicijative, što pokazuje da građani žele više mogućnosti za razvoj i ekonomsko osnaživanje. Ljudska prava (12%) i humanitarna pomoć (12%) takođe su visoko rangirani, ukazujući na potrebu za podrškom ugroženim grupama i zaštitom osnovnih prava. Ekologija (9%) i zdravstvo (11%) prepoznati su kao važni sektori, iako s nešto manjim brojem glasova. Ovi rezultati oslikavaju široku lepezu potreba, pri čemu obrazovanje i rad sa mladima zauzimaju vrh prioriteta za zajednicu (grafikon br. 19).

Oktobar, 2024

Novi Pazar

Izrada ovog istraživanja omogućena je uz finansijsku pomoć Evropske unije.

Realizuje se kao deo nacionalne inicijative "EU Resurs centar za civilno društvo u Srbiji", kojom koordinira Beogradska otvorena škola u partnerstvu sa UCPD i partnerima, uz podršku Delegacije Evropske unije. *Za njegovu sadržinu odgovorani su isključivo izdavači i ona nipošto ne odražava stavove Evropske unije.*